

Tutkielmaohjeet

Lukion yhtenä tavoitteena on opettaa ja harjaannuttaa opiskelijaa tekemään pitkäjänteistä ja omaan tutkimiseen perustuvaa työtä. Tutkielman teossa opit myös etsimään ja soveltamaan tietoa. Näitä taitoja tarvitset myös jatko-opinnoissa.

Tutkielman rakenne

Hyvin suunniteltu työ on puoliksi tehty. Jos et ole saanut aihetta valmiina opettajalta, tutkielman teko alkaa aiheen valinnalla ja sen rajaamisella. Pyri muotoilemaan mahdollisimman selvästi mitä tutkit. Aiheen rajaat ja esittelet **Johdanto**-luvussa. Määrittele **tutkimusongelma** eli kysymys ja mahdolliset alakysymykset joihin tutkielmassa vastaat. On hyvä myös lyhyesti perustella rajauksesi ja sanoa lyhyesti mitä et tutki tässä työssä. Johdannossa esittelet lyhyesti tutkittavaan ilmiöön liittyvät keskeiset asiat ja liität tutkimasi aihe laajempiin yhteyksiin. Määrittele ne keskeiset **käsitteet**, joita käytät tutkielmassasi paljon. Esitele lyhyesti käyttämäsi **lähteet** ja arvioi niitä kriittisesti. Lähteiden luotettavuuden suhteen tulee olla erityisen kriittinen. Johdantoluvulla myös herätät lukijan mielenkiinnon aiheeseen. Kirjoita johdanto lopulliseen muotoonsa kun tutkielmasi on muuten valmis.

Käsittelyluvuissa vastaat tutkimusongelmaasi useita eri lähteitä käyttäen. Käsittelylukujen sopiva määrä ja rakenne riippuvat aiheestasi. Pääluvut voit rakentaa joko systemaattisesti (aiheittain) tai kronologisesti (aikakausittain). Käsittelyluvuista muodostuu looginen ja johdonmukainen kokonaisuus. Luvut ja mahdolliset alaluvut merkitään juoksevalla numeroinnilla (esim. 1,2,3... sekä 1.1, 1.2, 1.3...).

Päätätöluvuissa esittelet yhteenvetona käsittelylukujen keskeiset tulokset lukijalle. Voit myös esitellä työn aikana huomaamiasi uusia kysymyksiä, joihin tutkimusta voisi jatkossa laajentaa.

Lähteet ja lähdeviitteet

Lukiossa tehty tutkielma voi perustua pelkästään **kirjallisuuden** pohjalle (tietokirjat, tutkimuskirjallisuus ja tiede- ym. lehtien artikkelit sekä internetistä löytyvät luotettavat tekstit). Tutkielmassa voi käyttää myös **alkuperäislähteitä**, esimerkiksi viranomaisten dokumentteja. Tutkielmaan voi liittyä myös **empiiristä** ainesta, esim. kokeellinen tutkimus, haastattelu tai kysely. Empiirisen tutkimusaineiston keräämiseen saat erilliset ohjeet.

Kaikkeen lähteistä ottamaasi tietoon tulee viitata asianmukaisella **lähdeviitteellä**. Tämä on tärkeää siksi, että lukijalla täytyy olla mahdollisuus tarkistaa tutkimuksessa esitetyt faktat ja väitteet. On tärkeää antaa myös kunnia muille tutkijoille, joiden aiemmin esittämiä tietoja, selityksiä, johtopäätöksiä ja ideoita käytetään. Nämä ovat tieteenteon tärkeitä periaatteita. Toisen tekstin käyttäminen ilman lähdeviitettä on myös tekijänoikeuslain perusteella laitonta plagiointia. Ellei lähdeä ole mainittu tekstin asia ja ajatukset tulkitaan kirjoittajan omiksi.

Lähteistä lainaamasi asiat kerrot omin sanoin. Jos käytät suoria lainauksia lähteistä, se on laitettava lainausmerkkeihin. Suoraa lainausta voi käyttää esimerkiksi tyylikeinona, kun asia on sanottu lähteessä osuvasti. Pitkiä ja usein esiintyviä lainauksia tulee välttää.

Tee tutkielman loppuun **lähdeluettelo**, josta käy ilmi kaikki lähteet, joita olet käyttänyt ja joihin olet viitannut. Lähteet merkitään eri lajeittain (esim. kirjalliset lähteet, artikkelit, verkkolähteet) tekijän sukunimen mukaan aakkosjärjestykseen. Katso kunkin lähdetyyppin merkitsemisestä tarkemmin: [Lukiolaisen lähdeluettelomalli](#).

Muistilista tutkielman tekemiseen

Kansi

Kanteen nimesi, tutkielman otsikko, kurssi, ajankohta ja lukion nimi. Otsikko voi olla kaksiosainen (pääotsikko + sitä tarkentava alaotsikko)

Sisällysluettelo

Sisällysluetteloon merkitään lukujen (johdanto, käsittelyluvut, yhteenveto) otsikot ja alaotsikot sekä niiden alkamissivut. Käsittelyluvut numeroidaan. Myös lähdeluettelon ja liitteiden alkamissivut merkitään sisällysluetteloon. Sivunumeroinnin ja sisällysluettelon voi tehdä tekstinkäsittelyohjelmalla automaattisesti.

Johdanto

Esittele ja rajaa tutkimuksen **aihe** ja **tutkimusongelma** eli kysymys tai kysymykset joihin tutkielmassa vastaat. Esittele lyhyesti tutkittavaan ilmiöön liittyvät keskeiset asiat ja liitä tutkimasi aihe laajempiin yhteyksiin. Määrittele **käsitteet**, joita käytät tutkielmassasi paljon. Esittele lyhyesti käyttämäsi **lähteet** ja arvioi niitä kriittisesti.

Käsittelyluvut

Vastaat johdannossa esittämiisi kysymyksiin. Kirjoita omin sanoin useita eri lähteitä käyttäen. Rakenna työsi joko systemaattisesti tai kronologisesti.

Lähdeviitteet

Merkitse aina keneltä ja mistä tekstiin kirjaamasi tieto tai ajatus on peräisin. Merkitse sulkuihin kirjallisen lähteen kirjoittajan sukunimi, lähteen julkaisuvuosi ja sivunumero. Nettiartikkeleista merkitään kirjoittajan sukunimi sekä päivämäärä, jolloin hait tiedon. Viite tulee lauseen loppuun ennen pistettä, jos se koskee kyseistä lausetta. Jos lainaus koskee koko kappaletta, merkitään se kappaleen loppuun pisteen jälkeen. Jos lainaus koskee useampaa lähdetä, erotetaan ne puolipisteellä. Esimerkiksi: (Männikkö 2006, 335) ja (Kuisma 2015, 34-36; Lappalainen, luettu 5.9.2017).

Loppuluku eli yhteenveto

Tiivistät lyhyesti työsi tutkimustulokset eli vastaat johdannossa esitettyihin kysymyksiin. Arvioi ja pohdi miten onnistuit tutkimustuloksissasi Ehdota mahdollisia aiheita jatkotutkimukselle.

Lähdeluettelo

Erittele lähteet lajeittain (alkuperäislähteet, kirjallisuus, artikkelit, verkkolähteet, haastattelut ym.) aakkosjärjestyksessä tekijän mukaan. Katso: [Lukiolaisen lähdeluettelomalli](#).

Kuvat, tilastot ja kartat

Arvioi kannattaako kuvat, tilastot ja kartat liittää tekstin lomaan vai kannattaako laittaa varsinkin tilaa vievät liitteisiin. Viittaa tekstin lomassa silloin kun lukijan on tarkoitus katsoa kuvaa, esimerkiksi: (kuva1). Numeroi juoksevasti. Merkitse kuvateksti ja lähde, esimerkiksi: Kuva 1. Haukiputaan sijainti (lähde).

Liitteet

Tilaa vievät kuvat, kartat ja tilastot voi laittaa liitteisiin lähdeluettelon jälkeen. Liitteisiin tulee viitata tekstissä, esimerkiksi: (liite 3). Otsikoi ja numeroi liitteet.

Fontti ym. ulkoasu

Fonttikoko 12 (Otsikko 14, alaotsikot 12; molemmat lihavoituna)

Kappaleet: kummankin reunan tasaus (ei tavutusta), tyhjä rivi kappaleiden väliin, riviväli 1,5.

Sivun asetukset: ylä 2,5 / ala 2,5 / oikea 2,5 / vasen 4,0

Tämän ohjeen laatimisessa käytetyt lähteet:

Jokiaho, Mika & Putus-Hilasvuori, Titta 2017. Historia ajassa 6. Maailman kulttuurit kohtaavat. Sanoma Pro Oy, Helsinki